

ESPURNA
bromera

UNA LLAR EN EL MÓN

Pepa Guardiola

De sobte, la nit festiva d'abril s'esquinçà. Un estrèpit la commogué des de l'asfalt humit fins als neons resplendents de les terrasses. Era el soroll angoixós d'unes rodes rellicant sense control, el gemec d'un motor incapaç d'aturar-se a temps, el xoc contra l'obstacle impertinent que s'interposà en el rumb perdut d'un vehicle.

«Algú ha acabat el viatge abans d'hora», vaig comentar, impressionada, al meu company Enric, mentre deixava el got de tònica a la tauleta i m'abocava a la balconada del bar, repenjada sobre la carretera, per saber què havia sigut. El mateix fanal que trencà la cursa desenfrenada de la moto enllu-menava l'escena de l'accident. No vaig distingir bé els cossos tirats, però el calfred que em commogué de cap a peus fou una clara intuïció que les dues persones que jeien immòbils tenien molt a veure amb mi. Vaig restar paralizada uns minuts, tan paralizada com aquells dos cossos estesos, sense poder pensar, sense voler donar crèdit a l'evidència que em mostraven els crits llançats pels tres joves, amics meus, baixats del cotxe que instants abans competia amb la moto.

Quan les sirenes inquietes de les ambulàncies creuaren l'aire de la discoteca i per una mil·lèsima de segon dominaren sobre les estridències musicals, vaig reaccionar. «Són Carme i Quica! Són elles!», fou el clam que se m'escapà de la gola, alhora que corria a buscar-les. Vaig arribar just al moment que tancaven la porteta d'una de les ambulàncies i en l'altra introduïen la llitera tapada amb una manta tacada de vermell. Per les cares dels infermers vaig comprendre que l'accident era molt greu. «Per què?», fou la pregunta que vaig fer aleshores.

«Per què?», és la pregunta que m'he repetit durant molt de temps. I sempre he trobat respostes imprecises: «Si Quica no haguera proposat aquella cursa, si no haguera conduït Carme, si jo haguera acceptat dur la moto, si la carretera no haguera estat mullada per la pluja, si no haguérem eixit aquella nit...». Si alguna d'aquestes situacions no haguera ocorregut, potser ara continuaríem les tres juntes i jo no hauria patit tantes penalitats com m'han assaltat en el darrer any i mig, ni tampoc hauria conegut la persona i les històries que em feren veure el món de manera diferent.

Al principi, després de l'accident, m'envaí un sentiment amarg d'incredulitat, desconfiava de la realitat i la maleïa, em resultava impossible pensar que

aquelles dues joves simpàtiques i extravertides amb qui havia compartit jocs, deures, gustos, il·lusions o fins i tot secrets ja no entrarien mai més per la porta de classe, no irromprien en ma casa cridant per contar-me l'últim succeït ni me les trobaria cantant pel pati o ballant en una discoteca. Després, quan l'absència de Carme i Quica es féu palesa i la manca de la seua companyia m'enfosquia tant com a elles els negava la llum la llosa de les tombes on jeien, s'apoderà de mi una mena de neguit trist que em calçava de matí en posar els peus a terra i em perseguia fins a la nit. La desgana i la desil·lusió no tardaren a ajuntar-se amb el desassossec, em costava centrar-me en els estudis, tenia la ment abstreta i una boirina tèrbola em sufocava de continu les idees. Estava ansiosa i insatisfeta, res em complaïa, tot em destorbava, passava les nits insomne i els dies endormiscada. El final de curs m'agafà abaturada, immersa en una mescla de depressió i apatia i, per més que m'animaren, vaig ser incapaç de presentar-me als exàmens. Tothom estava preocupat per mi, intentaven fer-me veure que havia de superar la inquietud, s'esforçaven a donar-me arguments que m'ajudaren a assumir la situació: «És lògic que estigues penedida, ha sigut un drama que ens ha commogut a tots, però no pots deixar que un desafortunat accident afecte els teus estudis ni la

teua forma de ser», «Es veia venir, amb la vida que duïen les teues amigues tenien moltes butlletes per a acabar com van acabar», «Luïsa, procura oblidar, són coses que malauradament passen, i tingues paciència, el temps tot ho cura»; em deien.

Aquestes paraules no em serviren de res, jo no suportava donar temps al temps perquè tenir paciència era resignar-se als fets i reviure'ls en la ment fins a esgotar-me. Procurava oblidar, però no podia, volia curar-me prompte com ho havien fet els altres companys i companyes, tanmateix m'era impossible.

A l'estiu em vaig convertir en noctàmbula i assídua a discoteques, vaig deixar Enric, amb qui eixia des de feia un any, vaig abandonar les amistats mantingudes des de la infantesa i vaig buscar malcontenta noves companyies, em vaig perdre en el disbarat i el descontrol total. Foren uns dies delirants que en compte de distraure'm m'aproximaren més a la imatge de les dues amigues perdudes i estigueren a punt de dur-me a la paranoia.

A setembre tampoc vaig poder presentar-me als exàmens i en començar les classes vaig ser incapaç d'enfrontar-me a les mateixes assignatures i professors, no suportava que la majoria dels anteriors companys em guanyaren en un curs i em semblava que fins les parets de l'institut es burlaven de mi. Tampoc em van ajudar a superar-me

els comentaris i les preguntes d'amics i familiars: «Lluïsa, com és possible que repetisques?» «Que no has passat de curs?» «Una xica tan forta, sembla mentida que et deixes anullar per una desgràcia». Quasi no eixia de casa i cada volta anava menys per classe, passava els dies tancada a l'habitació sentint música, llegint o anotant les idees que m'acudien a la ment.

Fou aleshores quan vaig reprendre el meu diari, l'escrivia seguit des dels deu anys, però després de l'accident no vaig tenir valor ni per a obrir-lo, aquelles pàgines estaven poblades d'uns personatges que ja no existien. En rellegir-lo no em va agradar el que hi contava ni com ho contava. Que simple i esvanida em vaig trobar! Quina epopeia personal havia construït jo amb la meua vulgar quotidianitat. Reflexionava sobre el meu passat i em semblava vacu, superficial. Vaig ser inclement amb tots i cadascun dels successos ingenus que jo havia relatat en el meu diari, els vaig ridiculitzar i me'n vaig riure amb sarcasme. Em vaig dedicar a omplir els escrits de taques, esborranys i crítiques negatives, de colp i volta em sentia aliena a la meua biografia, com si no em pertanyera, allò era un conte de fades comparat amb la novel·la negra que protagonitzava ara.

Així, considerant quant havia canviat jo, vaig acabar prenent la decisió de canviar completa-

ment de forma de viure. Per començar vaig deixar definitivament el diari i em vaig posar a escriure elucubracions sobre els sentiments i les idees que m'oprimien: el destí era capritxós, ara ens oferia regals a mans plenes, ara ens furtava fins l'alé; el present era feble i fràgil, en un instant podia estavellar-se contra qualsevol obstacle com els succeïa a les meues amigues; confiar en el futur era absurd, és que pot algú assegurar que demà continuarà el que ha emprés avui?; quina certesa té ningú de no fer, ara o adés, un pas en fals i acabar a la tomba?; jo podia haver anat dalt d'aquella moto en el lloc de Carme. Després, a les vacances de Nadal, vaig parlar amb mon pare i ma mare i els vaig dir que volia deixar d'estudiar, em vindria bé que m'ajudaren a buscar treball. No tenia ganes de preparar-me per a un futur que considerava insegur, només m'interessava el dia a dia, la resta no tenia cap importància, i em feia igual que tots comentaren amb decepció allò de «llàstima de xica, amb tant com prometia».

L'última setmana de gener, Melina, una amiga de ma mare, va aparéixer per casa. Havia sentit parlar d'ella, era escriptora, i havia llegit alguna de les seues novel·les. La visita intentava ser casual, encara que com vaig suposar, i més avant em van confirmar, l'havia preparada la meua família. En

el parell de dies que passà amb nosaltres es mostrà molt interessada en allò que jo escrivia, li havien parlat de la meua afició i em demanà que li deixara algun conte. «No arriben a ser contes, no són més que esborranys, guions, alguna anècdota, reflexions, pensaments», vaig explicar. Com insistí li vaig deixar uns quants fulls, els menys íntims i llunyans de qualsevol autocrítica o reflexió personal. Al cap de pocs dies de marxar em telefonà, li havien agradat els escrits i em convidava a viure uns dies a casa seua, en un poblet de la muntanya on s'havia retirat feia anys fugint, també, de penes. «Potser passar una temporada amb Melina a la serra et vinga bé, et desemboire, t'ajude a centrar-te, a veure la vida amb menys dramatisme i a decidir si de veres vols abandonar els estudis, jo de tu acceptaria», m'animà ma mare. I vaig acceptar.

No puc dir que tinguera problemes d'adaptar-me als costums rurals, però sí que he de reconèixer que els primers dies m'emprenyaven sentiments contradictoris. Per un costat estava el poblet i la casa de la meua amfitriona, per un altre el camp i la muntanya; per una part estava el dia, per una altra la nit. Melina viu als afores d'un poble menut, de carrers empedrats, estrets i costeruts, on els testos de geranis adornen els balcons solellosos i el

veïnat és agradable i acollidor, sa casa és una d'aquelles masies antigues condicionades pels urbans, com diu ella, als vicis i als hàbits domèstics moderns: porxo envidrat, saló, menjador, estudi, bany amb aigua calenta, cuina de gas, forn elèctric, rentaplats, telèfon, calefacció central, no té res a envejar a l'apartament millor equipat d'una ciutat. Però la terra, les serralades, els camps que l'envolten són feréstecs, abruptes, indòmits, no s'han deixat rendir per la petjada de la civilització, i la seua aparença em resultà provocadora, quasi agressiva. Els dies d'aquell mes de febrer eren clars, de seca fredor, i la daurada llum pintava en el vidre de les finestres del saló un paisatge màgic; tanmateix, a partir del capvespre, la llarga negror hivernal, el vent gelat, l'absència més absoluta de sorolls humans, corprenien els sentits agullonant-los amb una solitud fantasmal. Reconec que durant unes quantes nits vaig sentir por, temia que alguna ànima en pena s'aixecara de sota una roca, saltara marges, correguera pels camps, traspassara els murs de la casa, arribara al meu llit, m'embolicara amb els llençols i em segrestara duent-me amb les meues amigues mortes. Fins que muntanyes i camps em convenceren de la seua passivitat i tendresa, no amagaven espectres espantadors, sinó que en realitat abraçaven la casa

de Melina com el bressol al nadó; les parets antigues em mostraren que l'únic que desprenien era la calor acumulada per mil focs antics encesos a la llar, l'aire em brindà les sentors que acaronaven dia i nit portes i finestres com a missatgeres directes de l'oratge i la natura. Així, vaig descobrir finalment que l'habitatge de l'escriptora guardava la fórmula ideal per a proporcionar l'equilibri perfecte tant del cos com de l'esperit, vaig començar a sentir una tranquil·litat balsàmica, absent de tensions, i em vaig posar a escriure un conte buscant retalls plaerosos de la meua biografia.

Fins al dia que Melina em va anunciar l'arribada d'un veí. De nou se m'alteraren els ànims, m'assaltà el pressentiment que s'aproximava un invasor i es despertà en mi la inseguretad aquietada durant les últimes setmanes, temia que la presència d'un desconegut trencara la tranquil·litat i l'equilibri que tant m'estaven costant de trobar. Ara puc assegurar que no m'equivocava.

Per asserenar-me, vaig intentar convèncer-me que a mi ni m'anava ni em venia que la casa del costat, una altra part de la masia reformada també, fóra ocupada per un amic d'uns amics de Melina. Però, i malgrat que les referències presentaven el foraster com un personatge que també venia buscant tranquil·litat, la desgana de veure'm

obligada a iniciar una coneixença, encara que fóra per cortesia, començà a rosegar-me el cervell i acabà instal·lant-se a l'estómac en forma d'esglai agre. Haver-me de presentar, assessorar algú sobre les incidències corrents de l'entorn, compartir l'espai exterior amb un estrany, donar explicacions sobre mi, sobre el que feia, em produïa un fàstic incompreensible. Potser el temps que vivia a la muntanya, un mes sencer sense rebre més que una visita de mon pare i ma mare, havia passat el límit prudencial d'aïllament i m'estava tornant esquerpa, o potser m'havia resultat tan complaent adaptar-me a l'entorn que em feia por que un element nou espatllara l'escenari.

Tan seriosament afectada em sentia, que un capvespre, en veure un cotxe desconegut baixar la costera del poble cap al mas, vaig abandonar la cadira de la naia on seia i, com un Robinson envaït, vaig córrer a la meua habitació buscant refugi i amagatall.

Melina se sorprengué, però no em digué res. Agafà la clau de la casa veïna, que guardava, i anà a lliurar-la al que havia arribat. Des d'una finestra vaig espigar com l'escriptora saludava l'home jove que baixà del cotxe i li donava la benvinguda, com s'oferia a mostrar-li l'habitatge, li obria la porta de casa, l'ajudava a descarregar i, finalment, el convidava a sopar. Afortunadament ell es disculpà, es-

tava cansat, i deixaren el compartir taula per a l'endemà. En tornar la meua amfitriona no em recriminà el comportament poc hospitalari, però vaig notar que em mirava amb una mica de desaprovació quan em parlà d'ell. «Crec que ens entendrem bé, acaba d'arribar de l'Amèrica Central i no suporta els tràfecs de la ciutat després de la vida que ha dut allà. Així és que ve buscant la pau del camp i la soledat de les muntanyes. Segurament, els hàbits de Genís encaixaran perfectament amb els nostres», conclogué Melina.

La mala consciència no em va deixar dormir aquella nit, m'havia comportat com una asocial. Em vaig amonestar i em vaig proposar que en aixecar-me al matí, com a primera faena, aniria a donar al nouvingut les salutacions pròpies d'un ser civilitzat.

No havia acabat el sol d'espantar la foscor, ni les muntanyes s'havien despullat de la boira marcenca, quan els repics d'un tamboret, els refilets d'unes flautes, la cantarella d'unes veus, s'enfilaren per la finestra anunciant-me que el nou habitant de la contrada, sense cap respecte als sorolls naturals, havia abandonat el repòs. Vaig comprendre de sobte per què mon pare maleïa el meu costum d'acompanyar els actes quotidians amb melodies

alienes i em vaig llevar del llit disposada a visitar el veí, desitjar-li una bona estada i donar-li uns quants consells de com aprofitar la quietud del paisatge.

No vaig arribar a eixir de casa, l'home retornat d'Amèrica estava segut a la seua naia, d'esquena a mi, escrivint capficat mentre la música l'acompanyava. Em va saber greu molestar-lo i vaig guardar les salutacions per quan acabara.

Vaig passar el matí guaitant ara i adés la casa del costat, pendent de la faena de l'altre. El veí no canviava d'activitat, què devia escriure amb tant d'afany? La paciència se'm ressentí, volia quedar bé i no trobava ocasió, volia oblidar-lo i em resultava impossible.

Fins que el vaig veure aixecar-se, apagar la casset i entrar a la casa. Tocava l'hora d'enfrontar-me cara a cara amb qui m'havia robat la tranquil·litat d'esperit. «Ara ja no tens cap disculpa», em digué Melina, que m'havia observat divertida.

En dos bots em vaig plantar a la naia de Genís. Vaig cridar un fort «Hola! Qui hi ha ací?» sense obtenir resposta i vaig fer unes passes decidida a entrar al saló. En veure l'estança em vaig parar, era una impertinència traspasar el llindar de la porta, em sentia com qui obri i escodrina els armaris de casa d'altri. Damunt del sofà repo-

sava una maleta a mig buidar amb jerseis i pantalons desdoblats, la taula estava ocupada per un munt de llibres, pel terra s'escampaven sabates i roba, ací i allà es veien bosses i paquets mig buits. Vaig cridar de nou i em vaig retirar. Com que no rebia cap tipus de resposta i no tenia la intenció d'abandonar la comesa per a més avant, vaig seure a la naia, a la mateixa cadira que havia ocupat el veí, a esperar que apareguera.

Davant de mi s'apilaven ordenats els papers amb què el jove havia passat el matí. Un impuls indiscret em va fer estirar la mà, un dit es passejà desvergonyit sobre les paraules escrites amb calligrafia punxeguda i ràpida; els ulls, tafaners, els acompanyaren. Finalment, vaig sucumbir a la curiositat que em despertava el text, causa d'un matí neguitós, i em vaig enfonsar en la lectura d'un relat que ha quedat imprés per sempre en la memòria.

NANJA

L'aire fred duia l'olor resinosa dels llentiscles.

L'espill obscur del cel reflectia fosforescències blanques sobre les terres altes de Samiya.

Una figura solitària s'ajupia vora un foc esmortit al bell mig de la planícia. A la tenda havien apagat l'espel-